

Diakontjenesten og Apg. 6-7

Av 1. amanuensis Olav Myklebust, Diatahs

I diakoniens praktiske hverdag spiller neppe apostelgjeringene kap. 6 og 7 noen sentral rolle. I hverdagen er det de nære utfordringer og oppgaver som teller. Dagens mennesker skal tjenes i Kristi kjærlighets ånd.

Denne tjeneste står imidlertid i en historisk sammenheng. Den har en start. Noen var en gang de første diakoner. Hvem var de, og hva var drivkreftene bak?

Oldkirkens syn

Om dette er det sagt og skrevet mye. Synspunktene har til dels spriket sterkt. Den gamle kirkelige oppfatning som var rådende fram mot vårt århundre, gikk ut på at Stefanus var den som ble utpekt av apostlene til den første diakon. Det er kirkefaderen Irenus som skriver dette ca 180 e. Kr.

Egentlig er dette ganske overraskende på bakgrunn av NT hvor Jesus Kristus selv fremstilles som diakon (Rom. 15,8). Vi ser da også at diakontjeneste sto helt sentralt i Jesu egen forkynelse og virksomhet. (Matt. 20,26-28; 23,11-12).

Mens Jesu bruk av ordet diakon peker mer i retning av en holdning og levemåte hvor Jesu liv og gjerning er forbillede, bruker Irenus ordet ikke bare som en betegnelse på en tjener i sin alminnelighet, men om en embedsordning som var i menighetene på hans tid. Det fantes en rekke tjenester, deriblant også en «diakontjeneste».

Det interessante er imidlertid at det ikke er før ut på slutten av 100-tallet at vi først hører om diakontjenesten. Allerede i flere av de menigheter Paulus skriver til ca. 25 år etter Jesu død og oppstandelse, finnes det en diakontjeneste som en ordnet og uomstridt tjeneste.

Best kjent er trolig Paulus' hilsen i åpningen på Filipperbrevet, hvor han hilser menigheten og deres tilsynsmenn og diakoner (Fil. 1,1). Formaningene om at den som har diakontjeneste, skal ta seg av sin tjeneste (Rom. 12,7) forutsetter også at diakontjenesten er vel kjent og til stede i menigheten i Rom.

Forklaringen på dette kan søkes ad flere veier. Men når det så tidlig og på mange steder i NT finnes en bevitnelse

og også en teologi omkring en ordnet diakontjeneste, skyldes det trolig en trinnvis utvikling.

Den første tilskyndelse

Den første impuls er den betydning som Jesus tillegger diakonibegrepet i sitt virke. Begrepet var vel kjent i Jesu samtid. Men det ble fylt med et dypere innhold av Jesus selv. Han innstiftet ingen diakontjeneste som en spesiell tjeneste i menigheten, men viste ved å ydmyke seg selv og ved å gi sitt liv som en løsepenge, hva sann tjeneste og dermed storhet er. Uavhengig av alle høyhetstitler stilte Jesus sitt livsverk som diakon opp som det høyeste livsideal (Matt. 23,11-12).

Han kalte sine disipler til å gå inn i den samme selvhengivende tjeneste. «Om noen vil tjene meg, må han følge meg, og der jeg er skal også min diakon være» (Joh. 12,26).

Slike utsagn som i utgangspunktet trolig hadde en allmen adresse og gyldighet overfor alle disiplene, ble ikke stående som tidløse idealer. De fikk nokså umiddelbart i kirkens historie menneskelig skikkelse. Her

DIAKONI I NT

er det Apostelgjerningene kap. 6 og Stefanus kommer inn.

De syv

I tilknytning til utvelgelsen av «de syv» med Stefanus i spissen skjer det et sammenfall av to omstendigheter.

1. For det første skjer det et utvalg og en innsettelse av personer til en tjeneste ved siden av apostlene. Disse skulle «tjene ved bordene», for å løse akutte og store problemer i menigheten. I utgangspunktet er ikke dette definert som noen *diakontjeneste*, og vi vet ikke med sikkerhet hva som ligger i uttrykket «tjene ved bordene». Uttrykket finnes bare på dette ene stedet i NT. Men meningen er trolig langt mer omfattende enn det å ta seg av en daglig utdeling.

Da apostlene kom med sitt forslag, kjente de til en rekke forbilder for lignende tjenester i Det gamle testamente. Men tiltaket sprang likevel primært ut fra konkrete oppgaver som *måtte* løses, og noe navn og fast ordning hadde de neppe for tjenesten.

Egentlig er det ganske påfallende hvor vag beskrivelsen er av hva «de syv» skal gjøre. Det viktigste synes for apostlene å være at de som skal utvelges har «Ånd og visdom». Dette er kvalifikasjoner som er avgjørende for bl.a. å utøve god ledelse.

2. Det neste, og trolig avgjørende, som gjorde at denne tjeneste senere fikk det ærefulle navn *diakoni-tjeneste*, skyldes trolig det som senere skjedde med *Stefanus*.

For selv om også andre hadde sin diakonia, sin tjene-

ste ble Stefanus den første som i Jesu etterfølgelse ga sitt liv i tjenesten for Kristus.

Herrens lidende tjener

På en rekke punkter fremstilles Stefanus i Apgj. 6-7 med stor «Jesus-likhet». Det er f.eks. påfallende i hvor stor grad Stefanus trer fram som en Herrens lidende tjener. Gud vil vise sin herlighet på og gjennom ham. En rekke av de trekk Stefanus tegnes med stiller ham også inn i de gamle kongetradisjonene som vi finner i omtalen av Herrens lidende tjener. Her er også profetiske trekk fremtredende. Disse trekk ser vi både i kap. 6 og 7 hvor Stefanus med en enestående skriftkunnskap vet å sette Guds handlinger i historien inn i sin egen samtid og faktisk opptrer som en profet i likhet med de gamle profetene (Apgj. 7,51ff).

I 7,2 og 55f taler han om Guds herlighet, og denne herlighet åpenbares for hans øyne, et trekk som vi finner i Jesajaboken i omtalen av Herrens tjener (Jes 49,3). Stefanus er den første som etter Jesu oppstandelse ser Guds herlighet og Jesus stå ved Guds høyre hånd. Han ser ikke bare det Jesus forkynte for yppersteprestene: «Fra nå av skal dere se Menneskesønnen sitte ved Kraftens høyre hånd...» Han ser faktisk Menneskesønnen som har reist seg, og som står ved Guds høyre hånd, et uttrykk som vel bl.a. skal uttrykke at Menneskesønnen har reist seg for å møte og ta imot sin tjener.

De anklager og den behandling Stefanus fikk i

rettergangen, har også store likhetspunkter med rettergangen mot Jesus. Falske vitner står frem, og anklagene dreier seg om de samme ting som anklagene mot Jesus. Stefanus skal ha talt mot templet, mot Loven og blasfemisk mot Gud.

Samtidig fremhever Apgj. at Stefanus' ansikt var som en engels ansikt. Dette skal vel både understreke at Stefanus er et sendebud på Herrens vegne. Samtidig gir det assosiasjoner i retning av vesener som tjener Gud av all sin kraft.

På denne bakgrunn er det ikke usannsynlig at Stefanus og den tjeneste han ble vigslat til, meget tidlig ja kanskje umiddelbart ble hedret med det ærefulle navn: «diakon». Bedre kunne man ikke minnes og ære han og hans tjeneste som så konkret fulgte i sin Herres spor ved å gi sitt liv.

Dette kan også forklare hvorfor den ordnede diakontjeneste har fått en slik uomstridt og utbredt posisjon allerede i Paulus' brev og i menighetene.

Paulus var vitne til Stefanus' død, og han har sikkert mang en gang etter sin omvendelse gjenopplevet det som skjedde med Stefanus. Lidelsen og forfølgelsen som hører med til det å være en Kristi diakon er et kjenne-tegn som han senere fremholder i tilknytning til sin egen tjeneste for Kristus og hans menighet (2. Kor. 11,23ff; Kol. 1,24f). Og han formaner sine medarbeidere til å være tro i sin tjeneste som diakoner på tross av alle prøvelser (Ef. 6,21; Kol. 1,7).